

ZALAI KÖZLÖNY

előbb: „ZALA-SOMOGYI KÖZLÖNY.”

Előfizetési ár:
 egész évre 8 frt
 fél évre 4
 negyed évre 2
Egy szám 10 kr
Hirdetések
 6 hasábos petitsorban
 7. másodosor 5 s minden
 további sorért 5 kr.
NYILTÉRIBEN
 soronként 10 kr-ért vé-
 tetnek fel
 Kiéstarti illeték minden
 egyes hirdetésért külön
 30 kr-értendő.

A lap szellemi részét
 illető közlemények a
 szerkesztőhöz
 anyagi részét illető
 közlemények pedig a
 kiadóhoz bérmentre
 intézendők:
NAGY-KANIZSA
Wissalcsasz.
 Bérmentetlen levelek
 csak ismert munkákár-
 saktól fogadhatnák el.
 Kéziratok vissza nem
 küldetnek.

N.-Kanizsaváros helyhatóságának nemkülönböztetve a „n.-kanizsai kereskedelmi s iparbank”, „n.-kanizsai takarékpénztár”, a „zalamegyei általános tanítótestület”, a „n.-kanizsai kiadónyelő egyesület”, a „soproni kereskedelmi s iparkamara n.-kanizsai külválasztmánya” s több megyei és városi egyesület hivatalos értesítője.

Hetenkint kétszer, vasárnap- s csütörtökön megjelenő vegyes tartalmu lap.

A III-ik gabona és borvásár.

— Nagy-Kanizsa, augusztus 29. 1878. —

Zalamegye gazdasági egyesülete és a nagy-kanizsai kereskedelmi testület együttes rendezése mellett létesített III-ik gabona és borvásár megtartatván, most már annak folytán észlelt állásáról némi tájékoztatást hozhatunk és nézeteinket e felett elmondhatjuk.

Ha tekintetbe vesszük a mult évek eredményét és ezen megejtett gabna és borvásároknak utólagos irányát, önkénytelenül be kell ismernünk, hogy ezen nemes eszme egyrészt a termelő közönségnek, másrészt a kereskedelmi világnak összehozása s mindkét résznek jólétére irányzott eszme foszlányokba megy által, mert míg egy feől ezen gabona és borvásárok által áremelkedést remélünk, addig kénytelenek vagyunk csakis árcsökkenést észlelni, így tehát ne csodálj a senki, hogy termelő közönségünk az eszmével megbarátkozni nem tud, az folyton fogyván, minden évben csökkenőleg képviselte magát.

Az előre hirdett, szabályosan, nagy gondalal közzétett gabona és borvásárt Glavina Lajos Zalamegye gazdasági egyesületének ügybuzgó elnöke pont 9 orakor előbb magyar, azután pedig német nyelven, mely alkalommal Zala és Somogy testvérmegyék statisztikai terméskarányát is jelezvén, többszörös éjlenekkel kísért beszédében megnyitotta; még a német nyelven mondottakért is magyar éjleneket kapott, és így a nagy vásár megkezdését jelezte.

Statisztikai adat szerint az idei termés Zalában buzára néve 323 ezer, Somogyban 664 ezer métermázsára tehető. Rozs Zalában 607 ezer, Somogyban 535 ezer m. mázsára. Árpa Zalában 101 ezer, Somogy-

ban 175 ezer mm. Kukoricza körül-bélül 5-6 százezer métermázsra. Minőségre nézve különbözet a tavali s idei termés közt: 1877-ben buza 77-81 kilogr. per hect. idén 74-80. Rozs tavai 70-75. idén szinte 70-75. Árpa tavai 65-70, idén 62-68. Zab tavai 41-46, idén 38-42.

Kormánybiztosul a ministerium ismét Balázs Árpád keszthelyi m. kir. fels. gazd. tanintézet érdemes igazgatóját nevezte ki; jelenléte örömmel vétetvén, zajosan megjeléntetett.

Hogy mily látogatott volt a gabona és borvásár, mutatja a következő kimutatás:

Belépti jegy a vásár napján elárusított 206, postán szétküldetett 132 drb; tehát a vidék aránylag jól levén képviselve, e téren közönyt felmutatni nem lehet. Elfoglaltatott 20 asztal, gyári munkával külön 7 hely jelezetvén, e két nemből befolyt jövedelem tett 446 frtot, a maiba borok eladásából befolyt 27 frt 85 kr, tehát 473 frt 85 kr jövedelmet tud a rendező bizottság költségei fedezésére felmutatni, mely összegnek elszámolására a rendező bizottság utasítva is lón.

Az eladás folytán jegyzetett 5800 meter mázsa rozsa, 4000 mm. árpa, 3600 mm. buza; összesen tehát 13.400 mm. termény, miután azonban sem az eladók, anynyival inkább a verők a történt adás-vevést be nem jegyzetették, így hű tükrét a kötött adás-vevésnek jelezni nem lehet, de bizton állíthatjuk, hogy a történt bejegyzettek felül meg vagy 1500 mm. buza és árpara történt adás-vevés, csak egyet jegyzünk meg t. i. a zágrábi gőzmalom is nagyobb szerű bevásárlást tett, mely vé-

tel azonban be sem jelentetvén így az érintetlen hagyatott.

Ezen forgalom irányát igazolja az is, hogy a táviráda hivatal által 57 sürgöny lett a vásár helyről, mint feladott, szétküldve.

A borra nézve nem történt bejegyzett adás vévés.

KOVÁTS JÁNOS.

A földi giliszta.

Az újabb természet-vizsgálat bámulatos dolgokat hoz napfényre. Sok teremtmény, mit azelőtt mint az emberek legveszedelmesebb ellenségeit csoportosan irtották, most már tisztelgetre méltó barátunkak ismertetett le, s törekednek azon, hogy a menyire lehet kíméltsékek. Ezekhez tartozik a regében teljesen megvetett, megutált földi giliszta is, melynek kártekon tulajdonosságairól sokszor temérdek borzasztóságokat lehetett hallani, míg előnyére semmit sem tudtak felhozni. Hányszor taposztatott agyon, szegény jöttövé kis átalaka a legregibb időkől kezdve mai napig, míg valahára reá jöttek, hogy a teremtmények eme legjelentéktelenebbike is hasznos hos az embernek, bizonyítván az alkotónak bölcsességét és jószágát, a ki semmit sem teremtett e földön céltalanul.

Ha egy nedves meleg éj után reggel a kertbe lépünk, ott sok apró földrakáskakkal és összegyűjtött növényrészekkel körített lyukakat fogunk találni, mely tollszárvastagságban mélyen a földbe nyulnak. Elyukakban lakik a földi giliszta, melynek kitünő tulajdonságai, szerény éjjeli létele, mindezeideg egyforma homályba voltak burkolva. A földi giliszta tápláléka főképen lehalott levélrészekből áll, mik kis barlangjának nedves legegben rothadásnak indulva meglágyulnak, s általa megemésztetnek. Egy éjjen általi gyűjtés több napra elegendő táplálékul, csak melyebben buzza azt le lakásába. A földi giliszta, mint ez naponként látható, nevezetes könnyü-

séggel furja magát a földben keresztül. Hogy az általa készített csójáratok, hogy vannak alkotva, azt parázsföldben nehéz meghatározni. A homokban három, négy, sőt hat lábnyira is majdnem függőlegesen mennek lefelé. Legvége tartózkodik a giliszta fejjel felfelé. A csójátán hosszabban kis feketés kiemelkedések láthatók; ezek emésztéseuk természetes következményei, s féreg humuszának nevezhetők, mert mint humus, vagyis mint zsíros feketés szántóföld olyan kelmük, és oly termékeny is, mint az Régi, elhagyott giliszta csójáratok azzal rendezen telve vannak.

Hensen kísérleteinél a gilisztákat 1/2 láb átmérőjű üvegedénybe tette, melyet 1/4 lábnyi magasságban homokkal töltött meg, e felé pedig egy réteg hullott levelet rakott. A giliszták hamar munkához láttak; 1/2 hónap múlva sok levelet lehuztak nyolcz centiméter mélyen a homokba; a felszinen egy centiméter magasságu humus-réteg képződött, s a homokban számos csójárat volt észlelhető, köztük több egészen fíras, mások, melyek falai három milliméternyire humussal voltak bevonva, részint pedig egészen humussal megtelve.

Ha már most a giliszták által lakott földben növények nőnek, a kissé regibb csövekben azoknak gyökerei bujján kifejlődve találhatók fel, melyek a csövek végig bocsátognak számos szívó gyökérszálakkal, mik a falak humusát felszívják. Sőt úgy látszik, hogy a legtöbb gyökér, különösen pedig a vékony hajlékony szívó gyökérszálak, csak ott találhatók le a mélybe, a hol a giliszták azoknak az utat kijelölték.

Hogy e féreg tevékenységének nagyszámú gégről fogalmat nyerjünk, Hensen a giliszták által furt lyukakat egy kertben nagyjából megolvastá. Egy hektáron körülbelül 133,000 fíreg talált, mik összesen 800 font tekintélyes súlylyal bírnak és 24 óra alatt körülbelül 133 font humuszt produkálnak.

Egészen véve tehát a földi giliszta tevékenysége abban áll, hogy a növényi hulladékanyagoknak trágyává átváltozását gyorsítja, hogy a talajt felturja, abban a gyökérnek utat csinál, s egyuttal táplálékkal látja el azt ez

TÁRCZA.

Brunswick Teréz emlékezete.

(A magyar kisdudóvás félszázados emlékünnepe árg. 22. a III. egyetemes néptanító- és kisdudóvás-gyűlés alkalmával.)

Ott fenn az égben, leten számolósákl
 E nemzet legnagyobb leánya ül;
 S örökre hangzó hymnusok dalául,
 Kis angyalok kara vessi körül:
 Millió kis ajkáról bugdón szól az ének:
 Örökre üdv a Teréz emlékének!

Most a milliókból egy csoport kivált,
 És égi hangon ekkéut énekel:
 Im nézeteik ránk, az utolsó százik
 Minket szállónk ügtek el!
 Ezer társunkat, e sorostól ó menté meg...
 Örökre üdv a Teréz emlékének!

S zeng más csoport: Oh! miat fáj nekünk
 Korán szakadói kedvesünkétől el; —
 Mi vizhálnak áldosajta lettünk
 Zúgó habok partról ragadtak el; —
 Ezer társunkat e sorostól ó menté meg...
 Örökre üdv a Teréz emlékének!

S most egy komoly, dicső alak közeig,
 Fején a dőltekerezzű korona, —
 Az angyalok utcákra válnak el;
 „Imhó Magyarhon nagy Védasszonya?!
 „Igen” — szól e most; „mélán zeng az ének:
 „Örökre üdv e jó nő emlékének!”

„Brunswick Teréz több mint félszázadig
 Ott lón a földön engem képviselőt;
 Gondoska népem, védte kisdudót;
 S szent hittel tisztelt be minden kebelét;
 Mélán zeng róla most tebat az ének:
 „Örökre üdv e hű nő emlékének!”

„Ha less magyar, egy másik ezredig. —
 Annak csirája tennszedben kelt: —
 Vedd hát az érdem méltó koszorút
 S mint lón a gondot, — itt le n ezt viseled.” —
 S az angyalokból bugdón zeng az ének:
 Örökre üdv a Teréz emlékének!

Brunswick Teréz tündér fogadja el! —
 Az égi nő örök ajándokát;
 De két szeme a földre téved el,
 Hazát keres, egy imádot hatát;
 „Nem veszhetsz el e földről a magyar!”
 Zengi vele együtt az angyalok.

P. SZATHMÁRY KÁROLY.

Katona-dalaink.

(— p —.) Hallottak-e már önök harcedvelő magyarokról, a kik löháton, fegyverbent ettek, ittak, aludtak; a kiknek nevet reszketve foglalá imáiba az ellenséges nép: „a magyarok haragjától mentis meg aram minket?” S hallották-e a mélyen elkeseredett jelenkori hadverőnek siralmas nójtját:

Édes anyám rózsafája,
 En voltam a legszebb ága;
 De a csásár tessakajtot,
 Fegyver áltai elbavasztott.

Hallottak-e önök valamit olyan korról,
 melyben a harczter koszorúért lelkesült minden magyar; a kardforgatás volt a legistizteltebb, legkedveltebb férfiu foglalkozás; és ismerik-e azon újabb időből való katonadalunkat, mely a hadiélet dicsőségét következőleg rajzolja:

Sirhat az az édes anya,
 Kinek katona a fia,
 Mindig van annak halottja,
 Éjjel-nappal sirathatja —?

Hallottak-e önök oly időkről, midőn tiszeres ellennel szemben is a győzelem reményével, sőt biztos tudatával indult a magyar harcos a nem került harczterre; s hallották-e azon újabbkori csatálat, melyben már előre is következőképp vizsgálta magát Mars hadistennek hátulított fegyveres bajnoka:

Nem hiszed, hogy katona vagyok én,
 Majd elbisses, ha masirozok én;
 Harminc fontos golyó ha eltalál,
 Azt se mondom, vót-e ideo anyám.

S vajjon mi lehet az oka annak, hogy újabb népdalainkban ugy van föltüntetve a katonai pálya, mint a legsanyarubb sorsa, a mi haladónak juthat? — Anyira vérszegény lett-e a magyar nép, hogy a fegyvercsőrendés hallatára bátorsága mindjárt elpárolg? Nubia párduzca gyáva nyulnat szülhet-e?

Ott van azafolatal az 1848. évi szabadságharc. A nép önként seroglett a nemzeti lobogó alá, és azt a férhut, a ki főtényezője volt azon fardalalonnak, mely annyira drága honfivérbe került — „atyjának” nevezte, magát „igaz fiának” vallotta, annak nevét imádságába foglalta:

Esik ező harikára
 Kusuth Lajos kalapjára;
 Valahány cepp esik rája,
 Anyi áldás szálljon rája.

És nézze meg, halgassa meg bárki mai nap is, hogy midőn a „Kosuth Lajos nóttája” fölzendül, nem fut-e át az egész tömegon egy villamos rázkódás, nem hevesebben dobognak-e a szívek, nem lelkesülnek-e ragyog-e az arczokon, nem harozsi tűz ég-e a szemekben ama nagy na-

pok visszfénykép? Vajjon ki merné akkor kétségbevonni, hogy szívből fakadva jönek s a honzeretet szent esküjékp hangzanak a gyujtó szavak:

Ha még egyszer azt üzeni,
 Mindnyajunknak el kell menni, —
 Éljen a hazá!

Másutt kell tehát keresnünk azon tünemények magyarázatát, hogy népdalaink a katonasélet iránt egyáltalában nem lelkesülnek, sőt a katonát szánandó áldozatnak tartják. A kötéllal való verbuválás korából származik ez az ellenszenv, midőn „a szegény legényt megfogták erővel, de a gazdagnak őt hat fiát nem bántották.” És ma, az „általános védkötelezettség” idejében, mikor a katonai szolgálat kivétel nélkül mindenkinek hazafiu kötelessége, — nem láthatunk-e példákat, melyek arra a kötéllal való verbuválás korszakára emlékeztetnek? Nem a bátorság hiánya, hanem az intézménynek már kezedtől fogva népszerűtlensége s a lekövetségől (mely annyira ellenkezik a magyar ember törekvéseivel) való idegenkedés az oka annak, hogy a katona sorsa gyászos sorsnak tekintetik. Gyökeret vert nálunk az a nézet, melyet a népdal következő sorai fejeznek ki:

Sirhat az az édes anya,
 Kinek katona a fia;
 Vajjon ki énekek az oka?
 Csak az urak akarattja.

S ki tudja, mennyi időbe és mibe fog még az kerülni, hogy a nép belátja azt, miszerint a katonaszkódás nem csupán az „urak” kedvét meghozó komédia, hanem a haza iránti köte-

utakban. A növénymaradványoktól a mit megélhetésére elvez, még azt is visszaadja; dőlben, mint a szén a váz lélegzi ki és mint nyári kaktuska le, — mindkettőt fejlődésükre használják fel a növények, — halála után pedig enyésznek induló teste szintén jó trágyát képez. Hogy gyökereket eszik, világos rágalom; gyomrában sohasem találhatók friss gyökerek maradványai; szegények ehen kellene venni, ha ily kemény táplálékra szorítottak.

A tanúság az egészről: a legutóbbi időkig a vakondokat és gilisztát agyonverték, mert ellenségei a gazdáknak. Azután megantultak a vakondokat kímélni, mert a pondrókat stb. pusztítja. Most már kitűnik az is, hogy a giliszta is derék állatka, mely szerény magányában csendes szoiálgatokat tesz, a mit másai pótolni nem lehet. Tekintse tehát a földműves öst jó barátjának, a saját jóvátára kímélje azt mindenütt, a hol csak teheti.

Helyi hírek

— **Kérelmem.** Fajó szívvel látjuk a magyar nemzet színe-javának, hatalmasának agasztó helyzetét, a komor jövőt, elodázhatlan kötelességet teljesíteni, midőn a baj, nyomor és fájdalom enyhítésének eszközésére felhívom városunk érdelem s áldozatkészségben gazdag lakosait, különösen az emberies és nemes tehet legbuzgóbb ádárzója, a helybeli női közönységet, hogy tészeket készítsen, valamint azt, egy a sokbuktok az egyesületi titkári hivatalába (ovodaépület) küldeni sziveskedjenek, egyszersmint tészeknek alkalmas tiszta vászondarabok is közönységet fogadtatnak, melyből az ovodai kiskedők kizsabbított időközökben téspek készítenek; első adakozók most épen a kiskedők valának, kik az egyesületi irodába hat kilónyi téspek adtak be.

Kérelmem megújítása mellett honleányi üdvözléssel

Nagy-Kanizsa, szept. 1 én 1878.

MARTINKOVICS KÁROLYNÉ,

egyesületi elnök.

— **Körinköböl** elutazott harczfiak egyikétől következő sorokat vettünk: Vuka, aug. 30. Nagyszerűen fogadtattunk a tegnapi vaspályai utasunknál mindenütt. Éjtélok érkezünk Hazánkba s úgy egy és fél óra volt éjféltűn, mire a szabad ég alatt elhelyeztettünk. Alig csendesült el a tábori láma s máris felkelték három és fél órakor, s nem sokára, 6 óra előtt

már megint utnak indultunk Bród felé. Utazásunk a borzasztó nagy melegben igen nehezségre esett s alig voltunk képek d. u. 2 órára Vukára érkezni. Utközben a nagy fátadalmak miatt 3 meghalt, s felénk több az uton kidőlt, hogy hova megyünk, még nem tudjuk. Nem sokára többit.

— **E lap szerkesztősi irodája** az ovodai épületbe helyeztetett át.
— **Gyászhr.** Tóth Gyula nagy-kanizsai kir. törvényszéki jegyző hosszas betegeskedés után szülőföldjén Kun-Szent Mártonban, aug. 2-án meghalt. A szépkészültségű fiatal ember kora elhunytá általános részvételt keltett.

— **Királyi Pál** Budapest belvárosi országgyűlési képviselő tiszteletére aug. 2-án a Hungaria dísztermében a választópolgárok kedélyes társas ételt tartottak. Az estélyen gazdagon képviselő volt nemcsak a belváros, de Budapest összes választó kerületének intelligenciája, úgy az ügyvéd, mint a kereskedelmi s iparos körből. A toasztok hosszú sorát Győri Elek ügyvéd nyitá meg, éltetve Királyi Pált, mint a hazafias, erény, munkásság és becsületesség napjainkban oly ritka példányát. Utána Királyi Pál emelt poharat a belvárosi választókra, kik mint az arany, kiálva a tűz tisztító hevé, példát mutattak arra, mit képes művelni a meggyőződés ereje, a fáradhatlan buzgalom és kitartás. Az egyetértés szép dalának ezen estélye a jelen voltakak kedves emléket fogja képezni.

— **A téspek portomentes.** A kereskedelemügyi ministerium a következők rendeletét bocsátotta ki: „A cs. és kir. hadsereg számára téspek, sebkötő, fehéromű s effélék gyűjtésével foglalkozó egyesületekhez, avagy ezekről a cs. és kir. hadsereghoz, vagy valamely közhatalomhoz intézett ily tartalmu küldemények, hogy „a cs. és kir. hadsereg számára gyűjtött téspek stb. portomentes” megjelöléssel vannak ellátva, a kocsi postán portomentesen kezelendők. Az ily egyesületekhez, valamint mozgósított családjaiknak segélyezésére alakult bizottságokhoz és egyesületekhez, vagy ezekről portomentes hatóságokhoz intézett pénzes és közönységes levelek is portomentesek, ha a czimzaton e záradék „sebesültek ápolása,” vagy „a mozgósított családjaiknak segélyezésére portomentes” ki van téve. Kelt Budapestben, augusztus hó 23-án.

— **Gyászhr.** Boserédy Antal szentivánfi földbírtokos neje aug. 29-én virádróla agyszélhűtésben élte 66-ik évében hirtelen meghalt. Előtte való pár nappal még Nagy Kan-

izsa lakó leánya Hertelendy Béláné kedve kőbéré. A családi gyászjelentés így hangzik: Boserédy Boserédy Antal a maga és családja: Antonia és férje kézszerentléki Kozma Zsombor, Berta és férje hertelendy és vindornyalaki Hertelendy Béla ur, gyermekeik Aladár és Irma, valamint Dénes nevében mélyen sujtott szívvel jelenti forrón szeretett neje, felejtethetlen anyjuk illetőleg napuk és nagyanyjuknak S. ü. m. e. g. y. M. Á. R. Á. n. a. k. Szentivánfán, f. é. augusztus hó 28-án, éjjeli 12 órakor, életének 56, boldog házasságának 35 ik évében, agyszélhűtés következtében történt gyászosan elhunytát. A boldogult felejtethetlen kedvesnek hült tetemei aug. 31-én, délutáni 4 órakor fognak beszenteltetni és Vámos Csáladón a családi sírboltba örök nyugalomra letéttetni; az engedő szent miséidőszakok pedig szeptember 2-án a szentivánfai főkegyházban a mindenhátónak bemutatni. Szentivánfa, 1878. aug. 29. Isten szent bekeje lengjen a legjobb házastárs és anyja hamvai felett.

— **Zalamegye közgyűlésének** első napja igen szajos volt s egyéb nem végeztetett, mint az alispáni szakkavattal jelentés felolvasása. A Bosniába ministerleg rendelt kocsik elküldése ügyében az országgyűléshez sérelmi irat határozottat felterjesztetni. Arvaszéki elnöké Rózsás Lajos ur választott. Jövő számunkban bővebben.

— **Két-három** tanuló egész ellátásra, hű gondviselés mellett egy családnál felvették; egy magányos özvegy nő pedig egy növendék leánykát fogad el egész ellátásra, szintén hű gondviselés mellett, hol gyakorlatilag magát a német és francia nyelvekben is. Megkeresendő a Gazdasági Lapok szerkesztősi irodájába, Budapest a Köztelken.

— **Zongora** alá helyezhető új dobogó jutányosan megszerezhető e lap szerkesztősi irodájában.

— **Alsó-Lendván** — hir szerint — a polgári iskola nem nyitatható meg, mert a tanerők a mozgósított hadtestekhez behívtattak.

— **Rövid hírek.** A 83-dik magyar honvéd galogászi dandár külföldre mozgósított. — Mihad pasa távirattal Konstantinápolyba bivatott. — Magyarország könyvkereskedői országos egyület alapítottak. — A Deákmausoleum építését az idén már megkezdik. — Becsnok 23 ezer választópolgára van. — Budapest egy bazárból 14 ezer forint 40 ezer kelt. — Miskolcon a telhőszakadás roppant kárt tett, fél város romban hever s 400 egyénél több meghalt. Éjjel 10 — 3 óra közt tartott.

— A képviselőháznak 245 szabadulvú és 146 ellenséki tagja van; 71 egyesült ellenséki 75 függetlenségi. — Szerajevóban szept. 1-én jelent meg a „Bozna” horvátlap első száma. — Szerajevó polgármestere egy pécsi születésű egyén. — Egerben is óriási kárt tett a visár. — Magyarország a legsebb kiállítás „Mármarosi Tárogató” politikai lap lett. — Mármarosmegyéből önként mennek a fuvarosok Bosniába s a téspekkel ingyen viszik a harczteret. — A pápai első ír. ort. realiskola szept. 15-én nyitattik meg. — Miletics Svetosár Vácra viteték. — Trebinjében a török lakosság fellázadt. — Svajcban is nagyermű vízradások pusztítanak. — Szerajevóban egy liter tej 1 frt 50 kr. — A Zrinyi-szobor felépítése szept. 7-én lez. — Toplicében a német császárt adóssággért beperelték. — Tissot franciai írta Szegeden van. — Sziszekudé 50 bonvéd a Kulpa vizébe fuladt. — Mike Benedek s a Tusnád fürdő alapítója meghalt. — Kolozsvárt nagy tűz volt, a kár 20 ezer frt. — Dancs Nina a bpesti népszínházhoz szerződött. — A montenegrói fejedelmek 3 leánya Triszten a Szent-Pétervárra utazott. — Perotti olasz konsul Gabeki környékén meggyilkoltatt, — Tizsa Kálmán ministerelnököt s belügyminisrt B. Wenckheim Béla helyettesítii. — A posonyi takarékpénztárból egyik tisztviselője 20 ezer szikkasztott el.

Ki nyert?

Az 1864-ki államsorsjegyek szept. 1-én történt húszadikán következő sorozatok nyertek: 67. 916. 1187. 1270. 2194. 2504. 2656. 2807. 3016. 3029. 3091. 3194. 3889. és 3927. Bécs, aug. 31-én: 78. 38. 75. 90. 54. Grác „ 7. 32. 49. 19. 44. Temesvár „ 40. 27. 24. 14. 35.

Irodalom.

— **Beküldetett:** Természettani Földrajz tanodai s magán használatra: Irta Lovcsányi Alajos Gyula polg. isk. tanítóképzései tanár. IV 18 faszettel. Kiadója Lauffer Vilmos. Ára 80 kr. E munka, mely az összehasonlító földrajz szellemében készült, annál érdekesebb jelenség, mert a jelen tankönyvveink azon egyike, melyben az olvasó rendszerét lát. Kiindul a földgeologiai alulakulásokból, s helyesen: azután átter a vízszintes, függőleges tagozódásra, megmutatja újabb adatok nyomán a föld felületén végbe ment és folyton tartó átalakulásokat,

lesség lerovása? A nép legtöbb esetben nem is tudja, hogy miért vérzenek el gyermekei. Sokszor hullott már gyermekeinek vére — az ellensége érdekében vívott harczokon. Legújabb időben azt is láttuk, hogy a közvéleménycsinálás nagymesterei még az oly igazat is igen jó korteszerveknek találják, a melyvel nemzetük hadseregének élehetlenségét hirdetik. Azzal nem is törődnek, hogy kételi a fegyver, a melyet forgatnak. Csuda-e, ha a népből ilyformán kivész az intető férfiak iránt való bizalom, s erősen meg van győződve arról, hogy a katonasághoz besorozott gyermeke először ugyan néhány „lajdán” urnak bakkancsát szép fényesre kipucosálja, de azután menthetlenül mészárszékre hurcoltatik?

Ha a már előadottakhoz még hozzá adjuk, hogy míg az unjocrot „az feleser” odabent „vizitálja”, galambja (már t. i. a leendő hadi galambja) a „gagyon” sírdogál: nagyon természetesnek fogjuk találni, hogy az unjocsult harczkeverő zsemei előtt elborul a világ és keeserve nótákban ad kifejezést fájdalomának. Az elválás fájdalmi megkövetelik jogukat. De midőn a hadi pályá az első keeserve átessett, már kiasd hetykébben zendül meg ajkán a nóta. Falujának előbb igen tisztelt nagy férfait kezdé étyimálni, sőt semmibe sem venni. Neki nem is parancsol kisebb ur, csak — a király.

Hármat rikkantolt már
A rigó, a rigó, a rigó,
Nem parancsol nekem
A bíró, a bíró, a bíró,
Majd parancsol Ferencz József a király,
Kinek egyszóval, — kinek salntéroz —
Ni muszáj, ni muszáj, ni muszáj.

A király mellett mindjárt föltűnik egy másik hatalmasság is, a kinek személyéről a nóta következőleg világosít föl bennünket:

A bibliát nem szabad már forgatni,
Vitéz káplár urnak, vitéz káplár urnak
Parancsát kell most már hallgatni.

A tisztelt olvasó nagy járatlanságot árulna el a katonai dolgokban, ha megítélnék a dal azon állításán, hogy a katonának a bibliát nem szabad forgatni. Hiszen a „bajonéto” hatalmasság — köztudomás szerint — a lopás is csak azért nem szabados, mert „nincsen előírva”; már pedig a bibliáolvasásra is ugyanezt mondhatjuk.

Az unjocza a katonáélet csifra nyomorúságaiba lassanként beletörődik. Am a fegyverszelés alatt sem kérgesedik el a zive s a győző érelem mindig hozzátér ahhoz. A szerelem sohasem hagyja el, mint ő nem hagyja el babáját, a mit bizonyít az ajkairól hangzó következő nóta:

Indulásra készen állok egész nap,
Gyenge vállam felőri az csakumpakk;
De a szivem nem törí föl semmi sem,
Haptákban is érde dobog kedvesem.

Válóságos középkori lovag. Nem is katona, kinek zive egy (vagy akár több) boldó boldó gító szerelme után nem epedezik, Csendes ligetek lombjai, melyek annyi édes szerelmi suttogást hallhattatok, ha beszélni tudnátok, mily kiáltó tanubizonyoságot tehetnétek a magyar katona szívének gyöngédsége mellett! De tanúságot tehet a mellett még azon románca is, mely a lovagias lelkületű „regiment uszter” dicsőségét örökíti meg, s a melyt — eredetiségével fogva — nem átallok ide leírni:

Kurta a bakkancsom szára,
Fáj benne a lábom szára;
Kérem a regimentuszterit,
Csinyáná meg mára.

Csinyáná meg mára,
Alkonyat tájára,
Orduoncuzra kell elmenoi
Káplár parancsára.

Biz ő nem csinyája,
Menjek orduoncuzra,
Nem baj az, ha egy kicsikét
Kurta is a szára.

Suszter uram kérem,
Csinyája meg szépen,
Megfizetem, a mit kíván,
Ugyanazonképen:

Csinyája meg mára,
Alkonyat tájára,
Visitbe akarok menni
Rózsám ablakára.

És meg is csinyáta,
Hosszú nem a szára,
Könnyem megyek, nem fáj benne
Már a lábom szára.

Nem szenved ugyanis kétséget, hogy a derék regimentuszstert korántsem azon ígért hatotta meg, hogy a mit kíván, ugyanazonképen megfizeti; hanem meghatotta, toitre buz-

ditotta őt az a körülmény, hogy a szegény bakkancos rózsája a ablakára akart „vizitbe” menni, a mi a bakkancs nélkül nagyon illetlen dolog lett volna.

A mi azonban a hadfiakat a szerelemben szerfölött ajánlatossákká teszi, nem egyéb, mint rendkívüli állhatatosságuk. A vitéz nehesen várja szolgálati idejének letelését, hogy minél előbb haza mehessen és kedves szeretőjét feleségül vehesse. Értába bízattja őt kapitánya:

Jancsi éam, maradj a regimentnál,
Derekebb vagy minden többi legénynél:
Három csillagot kapsz a gallódra,
Harcincaz baka halgat a komandórára.

Ú csak azt feleli mindezekre:

Kapitány ur, köszönöm a jószágát,
Adja másnak mind a három csillagját,
Ennekem már kitélt három ostendóm,
O-lahaza vár réám a szeretőm.

Ime, néhány vonás a jelenkori magyar katona jelleméből. Vajjon nem arra mutatnak ezek, hogy a magyar katonában a fogékony, élénk kedély mellett erős önértzet is lakozik, hogy csak becsületéretére kell hatni s belőle a legkitünőbb harcos képezhető?

Sz. H.

A nyomorgó néperért.

Szememből már sok égető könyve
Holt a fájdalomnak,
Ifju vagyok; de miket átétem,
Óreg bajok voltak.

Átstem már sokon, s igen sokon —
Áttal kell még eszem.
Bizony-bizony nem csuda, ha végre
Megtörök majd leltem.

S nem elég a magam szenvedése:
Esereket látok,
Kiknek arcán a nyomor könyvében
Sötétlik az átok.

Szegény, szegény szenvedő nép neked
Insg a testvéred,
Mikor leas már könytelen kenyered?
Tálm meg se éred!

Midőn véres verejtéked mellett
Nyomorgni látlak:
Átkot szórok olyankor fejére
A sorinak, világnak.

Sok, sok könnyűt sajtoltak szememből
Már a szenvedések;
De még egyszem égett egy, miut er,
Melyet érted éjtek.

Hajh mit ér ez? mit ér, hogha mindjárt
Patakunk is könnyem!
A könyvem ad kenyért nekod, szegény
Kiehezett népem.

De látod — a költőnek is csak az
Árva könyve mindem.
Ő is mint te jó nép, nyomorral és
Könyvekkel van tele.

A boldoglet a gazdagság tanujja
Zárva van előtte,
Mert ruháját — miként a tiedet —
A szegénynek szőtte.

Bíborhoz csak bíbor juthat közt!
Kopott köntösében
A költő csak könyhöz a tájában
Kopogtatni, népem!

Különbem is hajlongást kíván a
Sok bíboros személy;
A magyar meg istenével is csak
Emelt fővel beszél.

Hogya szólnék érted: kacagnának
A fény bolcsőjében,
Hol a bünső féltenség báronyan
Tespédnek kevélyen!....

Tűrj, szegény nép! Utai fog majd egyszer
— Talán ne asokara! —
A bíbornak romján számódra a
Mégváltás órája.

Hogya vér kell, leszen vér áldozat!
S áldás lesz a vérem,
Melyben egykor számódra könytelen
Napi kenyér terem.

Eljű a nap — űkészed törli le
A fűj könyeket,
Melyektől most rószá lesz napokint
Fekete kenyered . . . .

Örömkönyötöl még nagyon kerésszer
Nedvesült meg szemem;
De akkor, akkor — mint egy gyermek —
Sirok örömben.

Vagy ha ádó meghalok; a földön
Tul is üdvösségem
Nyomorgó nép, a te jobb világod,
Mégváltásod lésszen!

H I R D E T É S E K:

KOLLARITS JÓZSEF és FIAI

legelső
kész fehérmű, vászon, asztalmű és szövött áru gyáraként...

mindennemű kész főtű, női és gyermekfehérműek, vásznak és...

az országos vásárokon és különösen a legújabbakban...

Férfi ingek, rombergi, bolhái vagy irlandi...
Férfi nadrágok, madapolánból, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 12 frig.

Férfi nadrágok, madapolánból, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 12 frig.
Férfi nadrágok, madapolánból, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 12 frig.

Férfi nadrágok, madapolánból, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 12 frig.
Férfi nadrágok, madapolánból, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 12 frig.

Férfi nadrágok, madapolánból, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 12 frig.
Férfi nadrágok, madapolánból, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 12 frig.

Férfi nadrágok, madapolánból, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 12 frig.
Férfi nadrágok, madapolánból, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 12 frig.

Férfi nadrágok, madapolánból, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 12 frig.
Férfi nadrágok, madapolánból, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 12 frig.

Férfi nadrágok, madapolánból, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 12 frig.
Férfi nadrágok, madapolánból, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 12 frig.

Buzaüzög nincs többé!

A Dupuy-féle magedző használatával.

Ezen magedző (rézgázler (kék) és más páncsavakból állván) kielt...
A n. m. kir. földművelési miniszterium közlése! ajánlják a Dupuy-féle magedzőt...

Kívánataz minták és bizonyítványok ingyen és bérmentve.

Egy csomag ára 2 hectoliter (200 liter) mag számára 30 kr. ostr. ért.

Kösz és Dupuy Bécsben,

fő elárutási raktár Rosenfeld Adolfnál, Nagy-Kanizsán.

Császár királyilag kizárólagosan szabadalmazott

PURITAS

H a j i f j i t ó t e j .
A „Puritas” nem hajfesték, hanem tejnőmű folyadék mely majdnem azon csodálatos hatással bír...

A „Puritas” nem tartalmaz festékanyagot. A haj tetszés szerint vízzel mosathatik...

„Puritas”
nem fest, hanem ifjítja és pedig a leghosszabb és legújabb női hajszót és a férfi haját és szakállát.

Hasonszenvi
gyógyszerek kaphatók
SIPŐCZ ISTVÁN
gyógyszertárban a „Szerencsen”-hez Pécsen. (677 3-3)

Mindazok akik a határőrvidéki vasutaknál munkába

állani szándékoznak, bővebb felvilágosítás végett azonnal építést vezető mérnökeinkhez:

Vukováron, Vinkovcén, Verpolyén, Samatzen és Broodon forduljanak.

A határőrvidéki vasutak fővállalata.

Legujabb látványosság

A „BUZATÉREN” naponként reggeli 8 órától esti 10 óráig fényes kilágítás mellett nyitva van WERIN R. nagyszerű stereoskop

m ű k i á l l i t á s a,

mozgó pleoráma nagy csataképekkel, mely 500 legujabb és legérdekesebb látképet tartalmaz, s ezek közt a párisi dalmű, bállette, operettebeli csoportozati képek, továbbá a legujabb orosz török háboru nevezetesebb mozzanatai, különösen

ütközetek Plevnánál és a Sipkaszorosban.

Ezeket kívül láthatók a természet után felvéve: a bécsi, philadelphiai, párisi világkiállítás és a budapesti árvíz.

Végre a külön kabinben felette érdekes párisi titkok. Belépti díj személyenkint 20 kr.

Ezen e mben egyedüli műfényképek Európa legelső városában legnagyobb tetszéssel fogadtattak és ennél fogva itt is számos látogatást reményelek és kérek.

Mély tisztelettel WERIN R. NB: Minden héten új műsorozat. (688 2-*)

Kínizsi utca (Kisevegasse) 20 sz. SZARVASSI M-nél. Feltételek megteudhatók. kézzel gyarkortól vagy társalgást kintudhatók. akár egyes tanulóknak, akár csoportnak (collectiv) Magyar vagy német szöveggel. Francia és angolnyelv tanítás!

Házeladási hirdetmény.

Nagy-Kanizsán a vásártéren 7. szám alatti ház — allván négy szoba, egy konyha, pince istálló és pajtából, valamint egy házi kertből — szabad kézből eladó. Ugyancsak egy szt-györgyvári hegyen fekvő szálló minden hozzátartozóval együtt. Bővebb felvilágosítást a fentjelzett ház tulajdonosánál nyerhetni. (689 1-3)

Wajdits József

ajánlja nyolcz különféle géppel jól berendezett könyvnyomdáját

Programmok, falragaszok, stb. nyomtatványok gyors, pontos és hibátlan elkészítésére. Olcsó árt biztosít.

Ajánlja továbbá az iskolai idényre díszesen felszerelt

könyvkereskedését,

melyben az iskolai s egyéb könyveken kívül papír, rajz- és íróeszközök stb. a legjutányosabb árakon kaphatók.

Ajánlja végre a most megjelent Bosznia, Hercegovina és Montenegro politikai térképét.

Vidéki becses megrendelések a czim pontos kitételével gyorsan és pontosan eszközöltetnek. —